

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ "ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ"
ВСЕУКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ (УКРКООПСПІЛКА)
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВРОЦЛАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ
КООПЕРАТИВНО-ТОРГОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ ОСВІТИ У КРАКОВІ
ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК У ПЕРЕМИШЛІ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

МАТЕРІАЛИ

міжнародної науково-практичної конференції

СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

**29-30 травня 2025 року
м. Львів**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ “ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ”
ВСЕУКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ
(УКРКООПСПІЛКА)
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВРОЦЛАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ
КООПЕРАТИВНО-ТОРГОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ ОСВІТИ У КРАКОВІ
ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК У ПЕРЕМИШЛІ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
ІНСТИТУТ**

МАТЕРІАЛИ

міжнародної науково-практичної конференції

**СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ,
ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

29–30 травня 2025 року

**Львів
2025**

УДК 33+658+004+34(063)
С 94

Поширення і тиражування без офіційного дозволу Львівського торговельно-економічного університету заборонено

С 94 Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / [відповід. за вип. : проф. Семак Б. Б.]. – Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2025. – 504 с.

ISBN 978-617-602-389-0

Рекомендовано до друку Вченою радою Львівського торговельно-економічного університету № 12 від 30 травня 2025 р.

У збірнику представлені тези доповідей, які оприлюднені на Міжнародній науково-практичній конференції “Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення”, яка відбулася у Львівському торговельно-економічному університеті 29–30 травня 2025 року.

Збірник рекомендований науковим та науково-педагогічним працівникам вищих навчальних закладів і наукових установ, аспірантам, здобувачам, фахівцям-практикам, а також може бути корисним іншим читачам. Тези друкуються в авторській редакції. Відповідальність за достовірність інформації, поданої в рукописах, несуть автори.

УДК 33+658+004+34(063)

ISBN 978-617-602-389-0

© Колектив авторів, 2025
© Видавництво ЛТЕУ, 2025

Львівський торговельно-економічний університет
Міжнародна науково-практична конференція

**“СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА,
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ”**

29-30 травня 2025 р.
вул. Туган-Барановського, 10, м. Львів

МОН України

Укркоопспілка

ДНУ “Інститут
модернізації змісту
освіти”

Вроцлавський університет
економіки та бізнесу

Львівський
торговельно-
економічний
університет

Варшавський університет
природничих наук

Полтавський
університет
економіки і торгівлі

Державна академія
прикладних наук
у Перемишлі

Ченстоховський
технологічний
університет

Кооперативно-торговий
університет Молдови

Державний
біотехнологічний
університет

Одеський національний
економічний університет

Університет
національної комісії
з питань освіти у
Кракові

Запорізький національний
університет

Львівська торгово-
промислова палата

Хмельницький
кооперативний торговельно-
економічний інститут

Львів 2025

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

Куцик П. О. – професор, ректор Львівського торговельно-економічного університету.

Члени оргкомітету:

Барна М. Ю. – професор, перший проректор Львівського торговельно-економічного університету;

Нестуля О. О. – професор, ректор Полтавського університету економіки та торгівлі;

Шавга Л. А. – професор, ректор Кооперативно-Торгового Університету Молдови (Республіка Молдова);

Раковска Дж. – професор, професор кафедри політики розвитку та маркетингу Варшавського університету природничих наук (Республіка Польща);

Кузьбіда М. – доктор наук, Академічний центр досліджень Центральної та Східної Європи Інституту журналістики та міжнародних відносин Університету національної комісії з питань освіти у Кракові (Республіка Польща);

Літвінов О. С. – професор, проректор з наукової роботи Одеського національного економічного університету;

Герасименко Т. О. – професор, декан факультету економіки та управління Львівського торговельно-економічного університету;

Гаврилишин В. В. – професор, декан факультету; товарознавства, управління та сфери обслуговування Львівського торговельно-економічного університету;

Полякова Ю. В. – професор, декан факультету міжнародних економічних відносин та інформаційних технологій Львівського торговельно-економічного університету;

Котуха О. С. – професор, декан факультету права Львівського торговельно-економічного університету;

Голинська М. І. – голова товариства молодих вчених, доцент кафедри теорії держави та права Львівського торговельно-економічного університету;

Бужанська М. В. – завідувач наукового відділу, доцент кафедри харчових технологій Львівського торговельно-економічного університету.

Члени наукового комітету:

Семак Б. Б. – професор, проректор з наукової роботи Львівського торговельно-економічного університету;

Педченко Н. С. – професор, перший проректор Полтавського університету економіки та торгівлі;

Лютий П. – доктор ад'юнкт, доцент кафедри бухгалтерського обліку, звітності та фінансового аналізу Вроцлавського університету економіки та бізнесу (Республіка Польща);

Гоцко Б. – доктор наук, Державна академія прикладних наук у Перемишлі (Республіка Польща);

Лоханова Н. О. – професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту Одеського національного економічного університету;

Череп А. В. – професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи і страхування Запорізького національного університету;

Зубков С. О. – професор, професор кафедри економіки та бізнесу Державного біотехнологічного університету;

Заячківська Г. А. – професор, професор кафедри маркетингу та менеджменту Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту.

Modern Directions of Economic Development, Entrepreneurship, Technologies and their Legal Support: materials of the International Annual Conference / [responsible for the issue: prof. Semak B. B.]. – Lviv: Publishing House of Lviv University of Trade and Economics, 2025. – 504 p.

ISBN 978-617-602-389-0

The collection presents abstracts of reports that were made public at the International Annual Conference “Modern Directions of Economic Development, Entrepreneurship, Technologies and their Legal Support”, which was held at the Lviv University of Trade and Economics on May 29-30, 2025.

The collection is intended for scientific and scientific-pedagogical workers of higher educational institutions and scientific institutions, graduate students, students, practical workers and a wide readership.

Conference Organizing Committee

Chairman of the Organizing Committee:

Kutsyk P. O. – Professor, Rector of Lviv University of Trade and Economics.

Members of the Organizing Committee:

Barna M. Yu. – Professor, First Vice-Rector of Lviv University of Trade and Economics;

Nestulya O. O. – Professor, Rector Poltava University of Economics and Trade;

Savga L. A. – Professor, Rector of Trade-Cooperative University of Moldova (Republic of Moldova);

Rakowska J. – Professor, Professor of the Department of Development Policy and Marketing of the Warsaw University of Life Sciences (Republic of Poland);

Kuźbida M. – Doctor of Science, Academic Center for Central and Eastern European Studies of the Institute of Journalism and International Relations of the University of the National Education Commission, Krakow (Republic of Poland);

Litvinov O. S. – Professor, Vice-Rector for Research of Odessa National Economic University;

Gerasymenko T. O. – Professor, Dean of the Faculty of Economics and Management of Lviv University of Trade and Economics;

Gavrylyshyn V. V. – Professor, Dean of the Faculty Commodity Science, Management and Services of Lviv University of Trade and Economics;

Polyakova Yu. V. – Professor, Dean of the Faculty of International Economic Relations and Information Technologies, Lviv University of Trade and Economics;

Kotukha O. S. – Professor, Dean of the Faculty of Law, Lviv University of Trade and Economics;

Golynska M. I. – Head of the Society of Young Scientists, Associate Professor of the Department of Theory of State and Law of Lviv University of Trade and Economics;

Buzhanska M. V. – Head of the Scientific Department, Associate Professor of the Department of Food Technologies of Lviv University of Trade and Economics.

Members of the Scientific Committee:

Semak B. B. – Professor, Vice-Rector for Research of Lviv University of Trade and Economics;

Pedchenko N. S. – Professor, First Vice-Rector of Poltava University of Economics and Trade;

Luty P. – Doctor Adiunkt, Department of Accounting, Reporting and Financial Analysis, Wrocław University of Economics and Business (Republic of Poland);

Gocko B. – Doctor of Science, State University of Applied Sciences in Przemyśl (Republic of Poland);

Lokhanova N. O. – Professor, Head of the Department of Accounting, Analysis and Audit of the Odesa National Economic University;

Cherep A. V. – Professor, Head of the Department of Finance, Banking and Insurance of Zaporizhzhia National University;

Zubkov S. O. – Professor, Professor of the Department of Economics and Business of the State Biotechnological University;

Zayachkovska G. A. – Professor, Professor of the Department of Marketing and Management of the Khmelnytsky Cooperative Institute of Trade and Economics.

Materials are printed in the author's view. The Organizing Committee is not responsible for the accuracy of the information provided in the manuscripts.

© The team of authors

ISBN 978-617-602-389-0

© Lviv University of Trade and Economics

Реєстрація учасників конференції (Головний корпус ЛТЕУ, актовa зала, вул. Туган-Барановського, 10) 9.00–9.30	
Звернення до учасників конференції (09.30)	
Відкриття Міжнародної науково-практичної конференції та привітальне слово ректора Львівського торговельно-економічного університету, Заслуженого діяча науки і техніки України, професора Петра КУЦИКА	
Пленарне засідання 1 (09.45–10.30)	
Модератор: Наталія МІЦЕНКО	
Доповідачі:	
д.е.н., проф. Петро КУЦИК	Український IT-продукт на міжнародному ринку: можливості та виклики
д.е.н., проф. Алла ЧЕРЕП	Стратегічні вектори цифровізації як інструменту забезпечення конкурентоспроможності економіки
д.е.н., доц. Тетяна МЕДИНСЬКА	Вплив фіскального середовища на стійкість підприємництва на рівні регіонів України в умовах нестабільності
д.е.н., проф. Сергій ЗУБКОВ	Євроінтеграційні трансформації сталого розвитку бізнесу в Україні
Учасники панельної дискусії:	к.е.н., проф. Тамара ГЕРАСИМЕНКО, д.е.н., проф. Оксана КОПИЛЮК, к.е.н., проф. Сергій СЕМІВ, д.е.н., проф. Руслан ЛУПАК, д.е.н., проф. Богдан ШЕВЧИК
Пленарне засідання 2 (10.30–11.20)	
Модератор: Ірина МЕЛЬНИК	
Доповідачі:	
dr., Małgorzata KUŹBIDA, dr., Beata GOCKO	Partycypacja ukraińskich organizacji pozarządowych w rozwój aktywności zawodowej i społecznej migrantów w Polsce, w kontekście integracji europejskiej Ukrainy
к.е.н., доц. Ірина ТУЧКОВСЬКА	Безбар'єрність в туризмі: сучасні виклики та актуальні проблеми
к.х.н., доц. Маріанна БУЖАНСЬКА	Молекулярна гастрономія: міждисциплінарний вимір сучасної харчової науки
Учасники панельної дискусії:	к.т.н., проф. Володимир ГАВРИЛИШИН, д.т.н., проф. Тетяна ЛОЗОВА, д.т.н., проф. Леся ПЕЛИК, к.е.н. доц. Юрій МИРОНОВ, к.з.н., доц. Марія ТОПОРНИЦЬКА
Пленарне засідання 3 (11.20–12.30)	
Модератор: Богдан СЕМАК	
Доповідачі:	
д.е.н., проф. Марія ФЛЕЙЧУК, д.е.н., проф. Анатолій МОКІЙ, д.е.н., проф. Олеся ДАЦКО	Виникнення персоніфікованих центрів сили у глобальній економіці: нові виклики для системи міжнародних відносин
Наталія КАРПЕНЧУК-КОНОПАЦЬКА	Можливості розвитку і грантової підтримки для молоді та бізнесу в Україні та за кордоном
д.е.н., проф. Юрій ДАЙНОВСЬКИЙ	Новий досвід створення тестів з освітньої компоненти "Маркетинг"
Учасники панельної дискусії:	д.е.н., проф. Юлія ПОЛЯКОВА, д.е.н., проф. Віктор ШЕВЧУК, д.е.н., проф. Ольга ТРУТ, д.е.н., проф. Ірена СВИДРУК, к.е.н., проф. Наталія БАСІЙ
Пленарне засідання 4 (12.30–13.30)	
Модератор: Ігор ФРАНІВ	
Доповідачі:	
к.е.н. Владислав ХВОСТЕНКО	Інтелектуальна власність для бізнесу
здобувач Катерина ПЕЛЕХ	Аналіз рівня розвитку агропідприємства: використання можливостей ІОТ
д.ю.н., проф. Андрій МЕДВІДЬ	Міжнародне гуманітарне право і права людини
к.ю.н., доц. Галина ОВЕРКО	Правові аспекти оподаткування при купівлі продажі нерухомого майна
Учасники панельної дискусії:	к.ю.н., проф. Олександр КОТУХА, д.е.н., проф. Ігор МІЩУК, к.е.н., доц. Олександра ШАЛЕВА, к.ю.н., доц. Христина ГОРЕЦЬКА, к.ю.н., доц. Мар'яна ГОЛИНСЬКА
Підведення підсумків пленарного засідання конференції (13.30–13.40)	
Закриття пленарного засідання конференції: ректор Львівського торговельно-економічного університету, професор Петро КУЦИК	

Registration of Conference participants (LUTE, Main Building, Assembly Hall, 10 Tugan-Baranovsky St.) 9.00–09.30	
Wellcome Speech (09.30)	
Opening of the International Scientific and Practical Conference and welcome speech by the Rector of Lviv University of Trade and Economics, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Professor Petro KUTSYK	
Plenary Session 1 (09.45-10.30)	
Moderator: Nataliia MITSENKO	
Speakers:	
Dr., Prof. Petro KUTSYK	Ukrainian IT Product on the International Market: Opportunities and Challenges
Dr., Prof. Alla CHEREP	Strategic Vectors of Digitalization as a Tool for Enhancing Economic Competitiveness
Dr., Assoc. Prof. Tetyana MEDYNSKA	The Impact of the Fiscal Environment on the Resilience of Entrepreneurship at the Regional Level in Ukraine under Conditions of Instability
Dr., Prof. Serhii ZUBKOV	European Integration Transformations of Sustainable Business Development in Ukraine
Panel discussion participants:	PhD, Prof. Tamara HERASYMENKO; Dr., Prof. Oksana KOPYLIUK; PhD, Prof. Serhii SEMIV; Dr. Sc., Prof. Ruslan LUPAK; Dr. Sc., Prof. Bohdan SHEVCHYK
Plenary Session 2 (10.30-11.20)	
Moderator: Iryna MELNYK	
Speakers:	
Dr., Malgorzata KUŻBIDA, Dr., Beata GOCKO	The involvement of Ukrainian NGOs in fostering the professional and social engagement of migrants in Poland, within the framework of Ukraine's European integration
Ph.D., Assoc. Iryna TUCHKOVSKA	Accessible Tourism: Current Challenges and Pressing Issues
Ph.D., Assoc. Marianna BUZHANSKA	Molecular Gastronomy: The Interdisciplinary Dimension of Modern Food Science
Panel discussion participants:	Ph.D., Prof. Volodymyr HAVRYLYSHYN, Dr., Prof. Tetiana LOZOVA, Dr., Prof. Lesia PELYK, Ph.D., Assoc. Prof. Yuriy MYRONOV, Ph.D., Assoc. Prof. Mariia TOPORNYTSKA
Plenary Session 3 (11.20-12.30)	
Moderator: Bohdan SEMAK	
Speakers:	
Dr., Prof. Mariia FLEICHUK, Dr., Prof. Anatolii MOKII, Dr., Prof. Olesia DATSKO	The Emergence of Personalized Power Centers in the Global Economy: New Challenges for the International Relations System
Nataliia KARPENCHUK-KONOPATSKA	Opportunities for Development and Grant Support for Youth and Business in Ukraine and Abroad
Dr., Prof. Yurii DAINOVSKYI	New Experience in Developing Tests for the Educational Component "Marketing"
Panel discussion participants:	Dr., Prof. Yuliia POLIAKOVA, Dr., Prof. Viktor SHEVCHUK, Dr., Prof. Olha TRUT, Dr., Prof. Irena SVIDRUK, Ph.D., Prof. Nataliia BASII
Plenary Session 4 (12.30-13.30)	
Moderator: Ihor FRANIV	
Speakers:	
Ph.D. Vladyslav KHVOSTENKO	Intellectual Property for Business
Applicant Kateryna PELEKH	Analysis of Agricultural Enterprise Development Level: Utilizing IoT Opportunities
Dr., Prof. Andrii MEDVID	International Humanitarian Law and Human Rights
Ph.D., Assoc., Halyna OVERKO	Legal Aspects of Taxation in Real Estate Purchase and Sale Transactions
Panel discussion participants:	Ph.D., Prof. Oleksandr KOTUKHA, Dr., Prof. Ihor MISHCHUK, Ph.D., Assoc. Prof. Oleksandra SHALEVA, Ph.D., Assoc. Prof. Khrystyna HORETSKA, Ph.D., Assoc. Prof. Mariana HOLYNSKA
Summary of the Conference (13.30-13.40)	
Closing of the Conference: Rector of Lviv University of Trade and Economics, Professor Petro KUTSYK	

<i>Рудницький В. С., Хомуляк Т. І.</i> Сутність курсових різниць в зовнішньоекономічній діяльності	170
<i>Семенюк В. В.</i> Традиційні і сучасні методи класифікації витрат виробництва	172
<i>Струк Н. С., Демко Р. Р.</i> Обліково-аналітичний інструментарій формування звітності зі сталого розвитку підприємств	174
<i>Старенька О. М.</i> Особливості внутрішнього контролю в банках України	176
<i>Тлущкевич Н. В.</i> Практичні аспекти внутрішнього контролю собівартості послуг на газорозподільних підприємствах	178
<i>Цвек О. В.</i> Діяльність торговельних підприємств: основні аспекти корпоративної соціальної відповідальності	180
<i>Чабанюк О. М.</i> Напрями організації обліку у готельному бізнесі	182
<i>Чік М. Ю.</i> Історичні аспекти впровадження сталого розвитку в економіку країни	184
<i>Химич І. І.</i> Особливості внутрішнього контролю витрат логістичних центрів	186
СЕКЦІЯ “ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК”	
<i>Андрейків Т. Я.</i> Розвиток сучасних технологій у фінансовому секторі України	188
<i>Васильців Т. Г., Магас Д. О.</i> Фінансово-економічний механізм забезпечення розвитку суб'єктів підприємництва	190
<i>Власюк Н. І.</i> Роль автоматизованих систем в управлінні розрахунками підприємств	192
<i>Гаранко С. С.</i> Сучасний стан та тенденції розвитку страхового ринку України.	193
<i>Копилук О. І.</i> Основні засади формування фінансів територіальних громад в Україні	195
<i>Компаненко М. І.</i> Фіскальні та монетарні важелі державного регулювання ЗЕД в Україні	197
<i>Мединська Т. В.</i> Вплив фіскального середовища на стійкість підприємництва на рівні регіонів України в умовах нестабільності	200
<i>Мицак О. В.</i> Деякі аспекти банківського кредитування бізнесу в Україні у період форс-мажорних викликів	202
<i>Музичка О. М.</i> Особливості функціонування банківської системи на засадах сталого та інклюзивного розвитку	204
<i>Соколова А. М., Соколов О. С.</i> Альтернативні джерела фінансування стартапів в Україні в умовах війни	206
<i>Соколова А. М., Маслак Т. А.</i> Впровадження функцій комплаєнс-менеджменту для підвищення прозорості фандрайзингової діяльності	207
<i>Руцишин Н. М.</i> Інвестиції як основа відновлення та економічного зростання економіки України	208
<i>Черкасова С. В.</i> Сучасні проблеми діяльності компаній зі страхування життя в Україні	211
<i>Чуй І. Р.</i> Evaluation of fiscal and tax burden in Ukraine	213
<i>Яріш О. В., Волков М. І.</i> Вплив ESG-факторів на інвестиційну привабливість промислових підприємств	215
<i>Фостяк І. В.</i> Особливості функціонування небанківських фінансових установ України в умовах воєнного стану.	216
СЕКЦІЯ “СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ”	
<i>Вербова О. С.</i> Менеджмент «зеленого» підприємництва як домінанта забезпечення повоєнного сталого інклюзивного розвитку України	219

Соколова А. М.

к.е.н., доц., доцентка кафедри фінансів та банківської справи,

Соколов О. С.

здобувач наукового ступеня доктор філософії спеціальності 073 “Менеджмент”,
Полтавський університет економіки і торгівлі

АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ СТАРТАПІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

В умовах повномасштабної війни в Україні, економіка зіштовхнулася з непередбачуваними викликами: знищення інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, дефіцит інвестицій та відтік капіталу. Проте, попри кризу, інноваційний потенціал залишається високим. Молоді підприємці, крафтові виробники та технологічні стартапи намагаються реалізувати свої ідеї, шукаючи альтернативні джерела фінансування. Крафтове виробництво – це сегмент, який активно розвивається навіть під час війни. Завдяки своїй гнучкості, локалізації та автентичності, крафтові стартапи можуть: створювати унікальний експортний продукт, залучати кошти через міжнародні фандрайзингові платформи, ставати об'єктами венчурного інтересу (наприклад, екологічне виробництво, інноваційне пакування, локальні вітчизняні бренди).

Підприємці стикаються з цілим рядом бар'єрів: нестачею стартового капіталу, високими ставками за кредитами, обмеженим доступом до міжнародних фінансових інструментів, недовірою з боку інвесторів до ризикованих проєктів у країні, що воює, і лише невелика частка з них отримує фінансування.

Це свідчить про системне недофінансування малого та середнього бізнесу, який у мирний час може стати основою для цифрової трансформації, стійкого зростання та сталого розвитку. У цьому контексті венчурне інвестування набуває особливої ваги як форма підтримки ризикованих, але перспективних проєктів.

Венчурні інвестиції в Україні, які ще до війни були у зародковому стані, зараз потребують особливої уваги з боку держави, приватних інвесторів та міжнародних партнерів. Їхня роль стає критично важливою у фінансуванні інновацій, відновленні економіки та створенні нових робочих місць. За твердженням Дроздовського Я. П. та Фединець М. М. «венчурні інвестиції – це особливий різновид фінансування бізнесу, який передбачає інвестиції в нову компанію на початкових етапах її існування, і як правило, венчурними називають ризиковані інвестиції [1].

Проте, «особливістю венчурного капіталу можна вважати об'єктивне прагнення до високих фінансових ризиків, а не просто ризикованість. Пояснюється це й відповідним рівнем очікуваної прибутковості» [2].

Тому, в умовах сьогодення фандрайзинг як добровільне залучення коштів від широкого кола благодійників, донорів та бізнес-янголів – стає необхідним доповненням або навіть альтернативою венчурному капіталу. Багато українських стартапів звертаються до краудфандингових платформ (Kickstarter, IndieGoGo, Patreon), міжнародних фондів, грантодавчих організацій або створюють власні цифрові кампанії зі збору коштів. Фандрайзинг виконує одразу кілька функцій: перевірку життєздатності ідеї на ринку, формування спільноти навколо продукту, додатковий маркетинг і промоцію.

Залучення фандрайзингу особливо доречно, на противагу венчурному фінансуванню, у тих випадках, коли пріоритетом донорів/інвесторів є незалежність, мінімізація ризиків та соціальна місія проєктів, а не стрімке масштабування чи продаж бізнесу заради прибутку.

Гребенник Н. Г та Баратута С. В. провели дослідження конкретного випадку «молодого технологічного підприємства, яке поєднує різні форми фінансування: від краудфандингу на основі винагород та акцій до співпраці з бізнес-янголами і венчурними капіталістами... , що робить

емпіричний внесок у розуміння факторів, що впливають на подальше фінансування після краудфіндингових кампаній, та теоретичний внесок, показуючи важливість конкретної послідовності фінансування для успіху стартапу» [3].

Таким чином, поєднання фандрайзингу та венчурного інвестування може дати стартапам більшу гнучкість та стійкість, а в умовах цифровізації відкриває нові горизонти: створення онлайн-магазинів або сторінки магазину в соціальних мережах, формування автоматизованих CRM та маркетингових рішень, проведення аналітики клієнтських даних, участь у віртуальних інкубаторах та акселераторах.

Цифрові інструменти дозволяють масштабувати навіть невеликий стартап до рівня повноцінного бізнесу, цікавого вже для венчурного інвестора.

Отже, в умовах війни венчурне інвестування в Україні є не лише актуальним, а й необхідним для виживання малого та середнього бізнесу. Актуальності набуває його взаємодія з фандрайзингом, що мобілізує початкові ресурси для розвитку, підтверджує ринкову спроможність та формує довіру. У зазначеній колаборації альтернативних джерел фінансування стартапів, особливу роль відіграє цифровізація, яка забезпечує інфраструктуру для реалізації ідей. Підтримка з боку держави, міжнародних партнерів, а також активне впровадження цифрових технологій дозволять українським стартаперам – зокрема молоді та крафтовим виробникам – не лише зберегти, а й розвинути бізнес, що стане основою післявоєнної відбудови економіки та її сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Дроздовський Я. П., Фединець М. М. Венчурне інвестування в сучасних умовах розвитку світової економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. Випуск 43. С. 48-53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-43-8>
2. Кирило Р. Іванов. Венчурне фінансування: сутність, особливості та сучасний стан. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 7 (277). С. 174-187. DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-277-174-187
3. Гребенник Н. Г. Роль венчурного фінансування у стимулюванні інноваційного розвитку підприємств науковий вісник. *Збірник наукових праць Одеського національного економічного університету*. 2024. № 1-2 (314-315). С. 126-137. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-1-2-314-315-126-137>

Соколова А. М.

к.е.н., доц., доцентка кафедри фінансів та банківської справи,

Маслак Т. А.

здобувач наукового ступеня доктор філософії спеціальності 073 “Менеджмент”,
Полтавський університет економіки і торгівлі

ВПРОВАДЖЕННЯ ФУНКЦІЙ КОМПЛАЄНС-МЕНЕДЖМЕНТУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ФАНДРАЙЗИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах війни в Україні, фандрайзинг набув широкого розмаху, зокрема, як інструмент гуманітарної допомоги, підтримки ЗСУ, незахищених верств населення, так і розвитку малого бізнесу, волонтерських та підприємницьких соціальних ініціатив. Однак, паралельно з позитивним ефектом мобілізації ресурсів на фандрайзингові проєкти, зросло шахрайство, зловживання довірою донорів та, в умовах цифровізації, кіберзлочинність. Це призводить до втрати довіри, обмеження обсягів підтримки з боку громадян та донорів, в тому числі і міжнародних організацій, що викликає нагальну потребу у запровадженні комплаєнс-контролю у фандрайзинговій діяльності.

Комплаєнс (англ. compliance), у загальному розумінні, дотримання законодавчих, етичних, фінансових та внутрішніх регуляторних норм. «Метою системи комплаєнс-менеджменту є насамперед профілактика. Тому вона має бути побудована так, щоб не лише виявляти порушення у функціонуванні компанії, а й запобігати їм» [1]. У сфері фандрайзингу – це означає: прозорість надходження джерел коштів; відповідність збору, обліку та використання пожертв до вимог законодавства; належна звітність; наявність заходів та партнерів у напрямі протидії відмиванню коштів та шахрайству.